

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Det kgl. Opfostringshus.

Skoleaaret 1895—96.

Statens pædagogiske Studiesamling

1895—96

Etterretninger

om

det kongelige Opfostringshus

for

Skoleaaret 1. Maj 1895 til 30. April 1896

ved

Otto Jensen,

(Stiftelsens Forstander.)

KJØBENHAVN.

Chr. Backhausens Bogtrykkeri.

1896.

Skoleefterretninger.

Den aarlige Eksamen afholdtes i Fjor d. 24de og 25de April; derefter meddeltes Vidnesbyrdene, og de 23 Konfirmanders Afrejse begyndte. Ved Mikkelsdags Konfirmationen afgik yderligere 1 Elev. Disse 24 Drengene anbragtes saaledes:

Ved Handelen her i Byen	3
Paa Hærens og Flaadens Elevskoler	4
Til Søs	1
Som Smede og paa Maskinværksteder her	
og i Provinserne.	7
Som Sadelmager i Rudkjøbing	1
Som Bogtrykker her	1
Som Bogbinder her	1
Som Sejlmager i Marstal	1
Som Kobbersmed i Kolding	1
Som Bager i Herning	1
Til videre Uddannelse	2
Ved Landvæsenet	1

Ialt 24

Aaret har i det hele været roligt i Henseende til Lærlingeforholdet; dog have 2 17aarige Lærlinge maattet anbringes paa anden Maade paa Grund af daarlig Opførsel i Læretiden. De synes nu at have rettet sig.

13 Pladser herinde benævnes Legatpladser; Tilskuddet fra de forskjellige Legater fremgaar af Regnskabet.

Legatpladserne ere: 3 Spannjeske, oprettede i Flg. Res. $\frac{18}{9}$ 79 jfr. Res. $\frac{25}{9}$ 93; 4 Thorupske i Flg. Res. $\frac{28}{5}$ 80 til Minde om Kancelliraad Ole Thorup og i Flg. Res. $\frac{21}{4}$ 88 i Anledning af, at Opfostringshuset modtager 800 Kr. aarlig fra det Thorupske Legat; 4 Nissenske oprettede i Flg. Res. $\frac{3}{1}$ 83; Sass's oprettet i Flg. Res. $\frac{7}{12}$ 83 og B. Goldschmidt og Hustru Ane Helene Goldschmidt f. Petersens oprettet i Flg. Res. $\frac{24}{9}$ 93; jfr. om denne Plads Beretningen for 1893—94 Pagina 4 og 5.

De Spannjeske Pladser ere Nr. 2, 3 og 7, bortgivne til 1. Mai 1899 til 3 Elever af 4de Klasse, Hjalmar Petersen, Valdemar Hansen og Emil Andersen. De 4 Thorupske ere Nr. 8, 26, 84 og 93, bortgivne til 1. Mai 1896 til 4 Elever af 1ste Klasse, Marius Hansen, Rudolf Nielsen, Hans Lind og Karl Schiellerup. De 4 Nissenske ere Nr. 41, 44, 48 og 52, bortgivne til $\frac{1}{6}$ 98 til 4 Elever af 3dje Klasse: Julius Larsen, Ferdinand Siercke, Aage Kristensen og Frants Jakobsen. Sass's Plads er Nr. 67, bortgivet til Georg Drewsen af 4. Klasse til 1. Maj 1899. B. Goldschmidt og Hustrus Plads er Nr. 1, bortgivet til Oluf Andersen af 2den Klasse til 1. Maj 1897.

Elevantallet var $\frac{1}{1}$ 95 95, ud gik ved Konfirmation 24, ind kom 22, saa Antallet d. $\frac{31}{12}$ 95 var 93.

Den $\frac{15}{2}$ afgik Kristoffer Larsen af 3dje Klasse ved Døden, saa at der til Eksamen indstiller sig 92 Elever.

Om de ledige Pladser indkom 89 Ansøgninger, 82 fra Kjøbenhavn og Frederiksberg, 5 fra det øvrige Sjælland, 1 fra Falster og 1 fra Jylland. Af Eleverne ere 77 fra Kjøbenhavn, 11 fra det øvrige Sjælland, 2 fra Jylland, 1 fra Fyn og 1 fra Lolland. 9 ere forældre-

49 fader- og 9 moderløse; 25 have begge Forældrene levende.

Siden Opfostringshuset begyndte sin Virksomhed $\frac{1}{10}$ 1755 har her været optaget 4113 Dreng, 4021 ere udgaaede.

Med Undtagelse af, at her er forefaldet 3 Tilfælde af Skarlagensfeber, har Sundhedstilstanden været god; Disciplinen ligeledes.

Som oventor anført døde den $\frac{15}{2}$ Kristoffer Boesen Larsen f. den $\frac{5}{4}$ 84 efter kun 4 Dages Sygeleje af Skarlagensfeber, der angreb Nyrerne. Sund og glad gik han til Sengs om Aftenen, næste Morgen var han haardt angreben af Feber og blev baaren ned paa Sygestuen, hvor Lægen erklærede Sygdommen for Skarlagensfeber. Han var en rolig, elskværdig og af alle godt lidt Dreng, der stille og alvorlig passede sin Dont; der boede i ham en ærlig og fast Vilje til at arbejde sig frem og engang at blive sin Moders Støtte; Gud vilde det anderledes! Den $\frac{21}{2}$ fulgte vi ham til Jorden og bragte ham det sidste Farvel.

Bestemmelser for Optagelsen i det kgl. Opfostringshus. Drengen maa den 1ste Maj det Aar, han ønskes optaget, ikke være under 10 og over 11 Aar gammel; han maa være uden Legemsfejl og ikke lide af nogen Sygdom eller Svagelighed.

Førend Optagelsen blive alle de ansøgende Drenge prøvede; i Reglen afholdes Prøven sidst i Marts; og hvad Skolekundskaber angaar, stilles følgende Fordringer:

I Religion: Af Bibelhistorien skal Drengen kunne fortælle Historierne i Balslevs Bibelshistorie fra Moses til Rigets Deling, fra Jesu Lignelser til Jesu Opstandelse; af Luthers lille Katekismus fordres Budene og Trosartiklerne med Forklaringerne.

I Dansk: Drengen maa kunne læse tydelig og sikkert dansk og latinsk Tryk, kunne gjengive Indholdet af det oplæste Stykke, kunne udenad stave enkelte Ord og korte Sætninger, kjende Hovedord, Tillægsord og Udsagnsord, kunne finde Grundord og Omsagn i en let Sætning og kunne skrive et let Stykke Diktat uden grove Fejl.

I Regning: Drengen maa med Færdighed paa Tavle kunne regne de 4 Regningsarter i ubenævnte Tal (Division med 2cifret Divisor), kjende Resolution og Reduktion og have Øvelse i Hovedregning.

I Skrivning fordres en taalelig god Sammenskrift med latinske Bogstaver.

Med Ansøgningen skulle følge:

1. Drengens Døbe-og Koppeattest.
2. Attest fra en avtoriseret Læge for, at Drengen er fuldkommen frisk og sund.
3. Vidnesbyrd for god Opførsel, Flid og gode Evner fra hans Lærer eller, hvis han gaar i en af Kjøbenhavnens offentlige Skoler, da fra dennes Inspektør,

som tillige maa udtale sig om, hvorvidt Barnet antages baade at kunne tilfredsstille ovennævnte Fordringer og at kunne følge med ved den videregaaende Undervisning, Opfostringshuset tilbyder.

Under 3dje Dec. 1890 resolverede Magistraten, at der for Fremtiden kræves af dem, der indlægge Drengene her, at de skulle fraskrive sig Forældremyndigheden over Børnene, saalænge disse staa under Opfostringshusets Værgemaal.

Dette er i nøje Overensstemmelse med Fundatsen af 29. Juni 1753, af hvilken skal anføres Indledningen og nogle Paragrafer.

Vi Friderich den Femte, af Guds Naade, Konge til Danmark og Norge etc. etc.

Gjøre alle vitterligt: At, eftersom Eenhver Ret-sindig Christen Regent lader det være een af Sine største Omhyggeligheder, at see Ungdommen, udi de Ham af den Allerhøyeste forleenede Riger og Lande, vel optugtet og artede, og jo meere og meere forbedrede, ved sømmelig Opdragelse og Underviisning, fra første dertil beqvemme Alders Tiid, udi Guds frygt og Gode Sæder, samt Øfvelse udi saadanne Haand-Giærninger, som ved tiltrædende

Alder kunde være baade Dem Selv og Andre til Gavn og Tieneste, at de ikke opvoxe og henleve, enten udi Vankundighed, Gud til Fortørnelse og andre til Forargelse, eller udi Ørkesløshed, det Almindelige til Besværing og Byrde; Saa have Vi af Landsfaderlig Omhue og Kiærlighed for Vores kiære og troe Undersaatters Beste, og, til at komme de Fattige, og til saadan høynødvendig Opdragelses Besørgning Uformuende, til Hiælp og Biestand, Allernaadigst resolveret, at lade indrette og fundere et særdeeles Etablissement, til at underholde og forsørge To Hundrede fattige Dreng-Børn for det første, indtil Middel og videre Udveje sees til et større Antal.

Til hvilken Ende Vi Allernaadigst ville, at Eet dertil beqvemt Huus forderligst skal opbygges og indrettes, som skal gives Navn af **Fattige Børns Opfostringshus**, og dermed forholdes, som følger:

I.

Udi samme Hus skal, saasnart som det dertil er i Stand bragt, og alting præpareret, hvilket skal skee det allersnarest mueligt, imodtages og indlægges, indtil forskrevne Antal af To Hundrede Dreng for det første. Af hvilke de Yngste maae være saa gamle, at de kunde undvære Qvīndes-Personers stadige Varetægt, nemlig have fuldendet, eller være nær ved, at fuldende det Femte Aars Alder; og de Ældste som indtages, ikke være over Tolv Aar, i henseende til, at det, som de haver at lære og giøre sig kyndige udi, da ikke til Gavns skulle kunde læres, førend de forlade dette Huus, som determineres at skal skee i det længste ved deres Alders Femtende Aars Fuldendelse, men vel før, nemlig fra deres Tolvte Aars Alders Fuldendelse, efter eenhvers Constitutions Beskaffenhed.

II.

Indtegningen skal skee med Consens og Vidende af Deres Forældre, Formyndere eller Slægtinge, samt Føde-Stavns Ejere, hvilke Sidste dog, eftersom De saaledes undslaaes fra deres Opdragnings-, Forsørgnings- og Oplærings-Bekostninger, derimod billigen frivillig bør renuncere ald Ræt og Authoritet til og over dem udi Fremtiden.

III.

Og skal først og fremmest indtages saadanne, som udi Vores Konge-Rige Danmark, dernest udi Vores Egne Tydske Provinzer, enten ere Kiøbstæderne eller Landsbyerne til Byrde, og dog have sunde Lemmer, og følgelig eragtes, at kunde ved tiltagende Aar, love de til Arbeide udfordrende Kræfter.

IV.

Og kunde De, som Slige Drengene udi dette Huus, til Opfostring, Underviisning og Øvelse udi de herefter ommeldte Haand-Giærninger, søge at faae indlagt, indfinde sig naar og saaledes, som Os Elskelige Præsidenten og Directeurerne for Etablissementet derom udi Gazetterne lader advertere, eller paa anden Maade publicere, nemlig: Personlig eller ved Fuldmægtig, og tilkiendegive Drengens Navn, Forældre og Føde-Sted, samt Sogne-Præstens Beviis, om hans Alder, hvor han er døbt, eller anden Efterretning fra vedkommende Øvrighed, saavidt haves kand, og saa vente at faae Drengen indlagt, naar det, som før er meldt, skeer med Forældres, Formynderes, eller Slægtinges, samt Føde-Stavns Ejeres Consens eller Forevidende, enten strax, eller, om Tallet af To Hundrede allerede var complet, da ved første

Vacance, ligesom de have anmeldet sig, og blive vedvarende at søge, at faae ved første Leilighed den anmeldede Dreng indlagt, som saaledes siden skal continuere, saa længe Etablissementet er til.

V.

Forommeldte Drengte skulle udi samme Huus nødtørftig, men dog ikkun med ordinaire Føde, Klæder og Huus-Geraad, saa ringe og saa haart som Sundheden vil tillade, underholdes og forsynes, og der saaledes opfødes og opdrages, samt vennes til idelg Arbejde, at de kunde holde og ansee hver Employ og Condition som dennem, siden forekommer, og tilbydes, for en Forbedring i deres Vilkaar.

VI.

Iligemaade skulde de der udi deres Christendom grundig, udi Læsen og Skriven tilstrækkelig, og udi Regnen lidet til Fornødenhed, underrættes; Men ellers udi intet andet Videnskab, af hvad Navn det have og under hvad Prætext det end være kunde, langt mindre udi nogen Kunst eller Profession egentlig oplæres, men alleene til efterskrevne, eller andre deslige Haand-Gierninger, anføres og opvennes, nemlig :

VII.

Saasnart de ere komne til Kræfter, skal de, efter sammes Beskaffenhed, sættes og vennes først til Spinden af Ulden og Linned, og til Strikken, siden til Væven og andet i Fabriqver forefaldende Arbejde, med viidere deslige Haand-Gierning, som eragtes for det Almindelige meest nyttig og tienlig.

VIII.

Saasnart de ere blevne dygtige, og af fornøden Styrke til nogen Slags Tjeneste, hvilket eragtes, efter eenhvers Constitutions Beskaffenhed, at kand være fra det 12. til det 15. Aars Alders Fuldendelse, bliver de, efter deres egen Tilbøyelighed og befindende Beqvemhed, overladt enten til Fabriqveurer, Handlende, eller Søfarende, som dennem begiære, eller imodtage ville, imod den Kiendelse af 50 Rdr. (som herefter ommeldes, og bør komme Huusets Fond til gode) for at tiene Dennem, indtil deres 24. Aars Alders Fuldendelse, som Dreng udi deres respective Fabriqver, eller ved Søfarten paa deres Skibe, for Kost og Klæder alleene, uden anden Løn i saadan Tiid;

IX.

Men, efter deres 24. Aar, skulle de aldeles være fri, og have fuldkommen Tilladelse og Rættighed, at søge deres Ophold og Næring, hvor de ville udi Vores Riiger og Provinzer.

Oprindelig stode altsaa Eleverne under Opfostringshusets Værgemaal til det 24de Aar; nu regnes Værgemaaliet at være ophørt naar Lærlingekontrakten er udløben jfr. Lov af $\frac{20}{3}$ 89 § 3. Af Fundatsens ovenfor anførte Paragrafer vil det fremgaa, at Eleverne hovedsagelig skulle anbringes i Fabrikker, i Haandværk, som Sømænd og ved Handelen. Opfostringshuset har ingen Forpligtelse til at lade sine Elever studere eller forberede sig til at tage andre Eksaminer, om det end i enkelte Tilfælde har rakt en hjælpende Haand. Vi søge ogsaa, saa vidt muligt, at holde paa den gamle Anbringelsesmaade, saa Lærlingen faar Kost, Klæder, Logis og Vadsk hos Mesteren, men det bliver Aar for Aar vanskeligere at faa Mestre til at gaa ind paa disse Betingelser. Det er indlysende, at Opfostringshusets Forpligtelse til at sørge for Drengenes Anbringelse ophører, naar Drengene selv med deres Forældres eller Værgers Vilje ønske at vælge en Livstilling, hvortil fordres særlig Understøttelse, eller ønske at komme i en Lære, som man for Øjeblikket ikke kan skaffe. Dog er vist den Tid næppe fjærn, da Opfostringshuset vil faa Vanskelighed ved at anbringe sine Elever uden at støtte dem i Læretiden med Penge — Saa maa et af to ske: Enten maa Fundatsens § 8 søges forandret, eller der maa skaffes Midler til at udrede disse Understøttelser. Enkelte af vore Elever anbringes paa Hærens og Flaadens Elevskole; engang vilde Frederik den 6. have forandret Opfostringshuset til en Underofficersskole, men naaede ikke at sætte sin Vilje igjennem.

Vi have i Aar een Gang om Maaneden holdt og ville fremdeles holde en lille Gudstjeneste med Bøn, Salmesang og Tale, affattet efter Børnenes Fatteevne. Til at overvære disse Gudstjenester indbyde vi venligst Børnenes Forældre og Værger, for at de kunne erfare, hvorledes vi stille os til Børnene i det højeste Anliggende: deres Salighedssag. Vi kunne ikke noksom i det hele opfordre Børnenes Nærmeste til at støtte os i enhver Sag, der angaar Børnenes Vel, og lægge dem paa Hjerte, at, fordi Børnene ere betroede os og overgaaede til Opfostringshusets Forsorg og Værgemaal, paahviler der dog lige fuldt deres nærmeste Ansvar; thi vi sende hver Uge Børnene til deres Hjem. Der ville de kunne modtage levende og kraftige Paavirkninger til alt godt; Fader og Moder blive dog altid de bedste for de smaa. Vi opfordre dem indtrængende til at komme til os, naar de have noget paa Sinde; ethvert Vink til rigtig Forstaaelse af Børnene vil blive modtaget med Tak og samvittighedsfuldt blive benyttet. Det er vort Ønske at staa i et hjerteligt Forhold til Børnens Hjem; en god Forstaaelse og gjensidig Tillid mellem os og Hjemmene vil bidrage saare meget til, at Børnene her finde et nyt Hjem uden derfor at glemme det gamle. Vi ville altid stræbe at styrke, ikke at løsne det Baand, som binder Børnene til deres egentlige Hjem. Men vi maa ogsaa opfordre Forældre og Værger til nøje at vaage over de smaa i den Tid, de tilbringe i Hjemmet.

I Almindelighed faa Børnene i Ugens Løb ikke Lov til at aflægge Besøg i deres Hjem, uden paa deres Fødselsdag, og vi anse det ogsaa for overflødigt, at Slægt og Venner i Ugens Løb besøge Eleverne, der dog skulle vænne sig til at betragte Opfostringshuset

som et nyt Hjem. Skulde en af Drengene udeblive fra det Sted, han plejer at komme om Søndagen, bedes Meddelelse sendt hertil. Herfra meddeles det Hjemmet, naar en Dreng ikke faar Udgangstilladelse.

Lærerpersonalet.

Ved Stiftelsen virke 3 faste inspektionshavende Lærere og Forstanderen, 1 Faglærer, 1 Skrædermester, 1 Gymnastiklærer og en Oldfrue, der tillige er Økonoma.

1. Skrædermester O. Kristensen, ansat $\frac{1}{8}$ 66,
Haandgjerning 2 — 4 ialt . . . . . 4 T.
2. Forstanderen, Cand. theol. Otto Jensen, R.
ansat $\frac{9}{16}$ 74, ved Kommuneskolerne $\frac{1}{11}$ 64.
Religion 1—4, Historie 1, Dansk 1 og 4 . . . . . 26 T.
3. Cand. theol. A. T. Høy. 1ste inspektionshavende Lærer, ansat $\frac{15}{10}$ 91, Litteraturhistorie 1—2, Dansk 2—3, Geografi 1—4, Historie 2—4 . . . . . 30 T.
4. Overgymnastiklærer i Marinen Thorstensen, ansat $\frac{1}{8}$ 85, Gymnastik og Dans . . . . . 8 T.
5. St. theol. J. Dahlerup-Jensen, ansat $\frac{1}{8}$ 93, Tegning 1—4 . . . . . 12 T.
6. Cand. theol. Wissenberg ansat $\frac{1}{8}$ 94, 2den inspektionshavende Lærer, Tysk, Naturhistorie og Skrivning 1—4, Regning 4 . . . . . 33 T.

7. Syngelærer V. Rasmussen ansat $\frac{15}{i}$ 94,
Sang 1—4 . . . . . 4 T.
8. Kand. theol. A. F. Wiberg, ansat $\frac{1}{6}$ 95, 3dje
inspektionshavende Lærer, Regning og Mathe-
matik 1—3, Naturlære 1--2. . . . . 24 T.

Oldfrue og Økonoma er Frk. D. Hartwick, ansat $\frac{1}{1}$ 92; Stiftelsens Præst er Hr. Pastor Hviid-Nielsen ved St. Jakobs Kirke, Stiftelsens Læge, Hr. Kommune-
læge Stockfleth.

I Lærerpersonalet er her foregaaet den Forandring, at Hr. H. Rolsted, den $\frac{1}{6}$ 95 fratraadte sin Stilling her, idet han blev udnævnt til Inspektør ved Øhlenschlägersgades Skole; i hans Sted ansattes Hr. Cand. theol. Wiberg som 3dje inspektionshavende Lærer, medens Hr. Høy og Wissenberg rykkede op til første og anden inspektionshavende Lærere. Samtidig omfordeltes Fagene noget, idet Hr. Wissenberg overtog Regning i 4. Kl. og hele Tyskundervisningen.

I Hr. Rolsted, som var bleven ansat den $\frac{1}{8}$ 83, mistede vi en elskværdig Kollega, Stiftelsen en nidkjær og dygtig Lærer, der med stor Omhu tog sig af Drengene. Paa forskjellig Maade modtog Hr. Rolsted Vidnesbyrd om den Agtelse og Hengivenhed, han havde vundet sig herude, ligesom Kjøbenhavns Magistrat under $\frac{12}{6}$ sendte ham en særdeles anerkjendende Skrivelse med Tak for hans tolvaarige Virksomhed her.

Det kongelige Opføstringshus's

Aktivbeholdning den 1. Januar 1895:

Stiftelsen selv	527,500 00
Særskilte Legater	8,039 46

Indtægt.

Kontant Beholdning fra 1894	23 97
Renter af den samlede Formue	15,318 66
Klasselotteriafgift	12,000 00
Godtgjørelse for bortfaldne Kollektpenge samt for Ophævelsen af Tavleombæringen i Kirkerne	2,900 00
Tilskud fra de Spannjerke Legater	1,500 00
— - J. A. Eibeschützs Reservelegat	500 00
— - Nissens Stiftelse	1,650 00
— - Magistratens Blegdamsskoles Legat	250 00
— - Grosserer Vilhelm Sass's Legat	400 00
— - Etatsraad A. N. Hansens Legat	350 00
— - Kancelliraad O. Thorups Legat	800 00
Konsumtionsgodtgjørelse	165 83
Indbetalt af Private for Drenges Optagelse og Underhold i Stiftelsen	380 00
Indbetalt af ny optagne Elever, som Bidrag til deres Ekvipering	200 00
Lejeindtægt	600 00
Fra H. J. Lindahls Legat til Opføstringshuset, den derværende kontante Beholdning	100 00
Fra Grosserer B. Goldschmidt og Hustrus Legat til Opføstringshuset, ligeledes	400 00
	<hr/>
	37,538 46

Aktivbeholdningen ultimo 1895

Stiftelsen selv 527,500 Kr. Særskilte Legater 8,039 Kr. 95 Øre

Ejendommen ved Kalkbrænderivei 180,000 Kr.

Panteobligationer 4⁰/₁₀ . . . . . 83,000 -

do. 4¹/₂⁰/₁₀ . . . . . 233,500 -

Obligationer af vest- og sønderjydsk

Kreditforenings 4⁰/₁₀ . . . . . 22,000 -

— jydsk Land Kreditf. 4⁰/₁₀ . . . . . 3,000 -

— Østifternes — 3¹/₂⁰/₁₀ . . . . . 6,000 -

527,500 Kr.

Regnskab for Aaret 1895.

Udgift.

Udbetalt Forstanderen til Bestridelse af Udgifter
ved Stiftelsen 37,196 57

Budget: Regnskab:

Lønninger, Pensioner og		
Understøttelser	12,305	12,220,23
Forplejningsudgifter	10,410	9,323,15
Beklædningsudgifter	3,830	4,553,79
Skolesager	700	661,30
Konfirmationsudgifter	1,665	1,607,74
Medicinaludgifter	150	77,64
Brændselsudgifter	1,935	1,933,94
Belysningsudgifter	835	907,43
Kontor-, Repræsentations- og andre Udgifter for		
Forstanderen	150	306,23
Bygningsudgifter	1,400	1,932,10
Inventariudgifter	1,000	1,239,45
Rengjøring	390	480,16
Vadsk	305	385,40
Skatter	750	776,40
Assurancepræmie	180	160,85
Blandede Udgifter	500	624,76
Lindalske Konto	15	6,00
	<u>36,520</u>	<u>37,196,57</u>

Udbetalt Renter af særskilte Legater knyttede til Opfostringshuset	270 67
Indsat i Sparekassen for Md. Qvists Legat	10 49
Kontant Beholdning	60 73
	<u>37,538 46</u>

Særskilte Legater 8,039 95	
Ejendommen ved Kalkbrænderivej	180,000
	347,500
	<u>527,500</u>

Skolehøjtider, Præmier og Legater.

Tre Højtidsdage fejres ved Festmaaltid: Kongens Fødselsdag, Stiftelsesdagen og den Dag, Julefesten holdes; Søn- og Helligdage gives Ekstraforplejning til de hjemmeværende. Ved Fastelavnstid pleje Eleverne at have Bal, i Juleferien Juletræ; paa Stiftelsesdagen, den 29de Juni, holdes Skolehøjtid og Præmieuddeling, og en af de nærmeste Dage foretages den store Skovtur; mindre Skovture foretages til Fods i Sommerens Løb.

Besøg er aflagt i Zoologisk Have og paa Maleriudstillingen. Præmierne bestaa dels i Penge, dels i Bøger og udredes af de til „Undervisningens Fremme og Elevernes Opmuntring“ stiftede Legater, som eje 8000 Kroner. 4 af disse Legater ere stiftede af ældre Elever: det Borupske, det Mortensenske, 29de Juniforeningens og Opfostringshusforeningens (Elvius's Mindelegat.) I Aarets Løb har Stiftelsen endvidere modtaget kjærkomne Gaver fra: Udvalget til Folkeoplysningens Fremme ved dettes Formand Dr. Steenstrup, Hr Gros-serer Grøn, Hr Handskefabrikant Larsen og Opfostringshusforeningen. Vi bringe vor bedste Tak baade for Gaverne og for den Velvilje for Stiftelsen, hvorefter de vidne. Stiftelsens Bogsamling tæller nu 1450 Bind og benyttes stærkt.

Sidste Sommerferie vare alle vore Elever paa Landet. Glæden er stor blandt vore Elever, naar Ferien nærmer sig, Dage og Timer tælles, til det store Øjeblik kommer, da Afrejsen skal gaa for sig. Vi bringe alle dem, der aabne deres Hjem for vore Dreng, vor bedste Tak for al deres Gjæstfrihed og Venlighed mod dem.

Den store Skovtur var denne Gang særlig festlig, da alle Drengene, som nyde de Thorupske Legater, ialt 60, og desuden Konferentsraad Hansen, Legatbestyrelsen og flere indbudne kom til os ude i Skoven og tilbragte nogle fornøjelige Tiner med os.

Et af Folkeskolens største Fortrin er, at den ikke arbejder med en Eksamen som Maal, men kan indrette sig efter sine Elevers Tarv og sætte Maalet, som dette byder. Det maa derfor betragtes som en Ulykke for Folkeskolen, om den paa nogen Maade vilde stile efter at naa Eksamensfordringer og blive en Dimissionsanstalt til Forberedelseseksamen. En ganske anden Sag er det, om Folkeskolens Maal, med tilbørligt Hensyn til Eleverne, hvilket altid maa blive Hovedsagen, kunde højnes saaledes, at dens afsluttende Prøve kunde aabne Eleverne Adgang til saadanne Stillinger, hvor nu Modenhedsbevis kræves ved Antagelsen. Da den almindelige Epidemi, som hedder „Lysten til at tage Forberedelseseksamen“, ogsaa bredte sig herud, og det blev vanskeligere at stemme mod Strømmen, optog vi Spørgsmaalet til Overvejelse, og vi ere komne til det Resultat, at vi ikke ville ofre vore Drenge paa denne Molochs Altar og vor prøvede støtte Undervisningsplan for de

uvisse Eksamensfordringer. Vi have derfor ændret vor Undervisningsplan saaledes, at den fjerner sig mere fra Forberedelseksamens Fordringer end hidtil, men vi tro, at den har vundet i Kvalitet og vil blive til større Gavn. Navnlig ere Fordringerne i Historie, Geografi og Mathematik blevne betydelig forringede og Undervisningsmetoden forandret; en almindelig begavet Dreng vil med jevn Flid kunne magte Stoffet. For Fremtiden vil det jo ogsaa kunne træffe, at en eller anden ualmindelig begavet Dreng kan blive ført videre, men dette maa altid blive sjældne Undtagelser; den studerende Vej er nu saa søgt, at der maa være aldeles fortrinlige Evner, naar man skal tage det Ansvar paa sig at føre en Dreng ind paa denne lange og besværlige Vej, som i Reglen ikke fører til et saadant Resultat, at det er værd at ofre meget for dets Opnaaelse.

Undervisningen omfatter følgende Fag: Religion, Dansk, Historie, Geografi, Tysk, Naturlære, Naturhistorie, Geometri, Arithmetik, Regning, Skrivning, Tegning, Sang, Haandgjerning og Gymnastik med Dans. De ugentlige Undervisningstimer ere fordelt saaledes paa hvert Fag:

	1. Kl.	2. Kl.	3. Kl.	4. Kl.
Religion	2	2	3	3
Dansk	7	7	6	8
Historie	2	2	3	3
Geografi	2	2	2	2
Tysk	2	2	2	2
Naturlære	2	2	”	”
Naturhistorie	2	2	2	2
Geometri.	2	2	”	”
Arithmetik	2	2	2	”
Regning	3	3	4	4
Skrivning.	3	2	4	4
Tegning	3	3	3	3
Sang	2		2	
Haandgjerning	1	2	3	3
Gymnastik og Dans	4		4	
Ialt	39	39	40	40

Sløjdundervisningen er foreløbig opgiven, da den var for kostbar i Forhold til den Nytte, den gjorde. Skal Sløjd faa nogen virkelig Betydning, saa Eleverne baade kunne opnaa nogen Haandfærdighed og have Gavn af den i sanitær Henseende, maa der ofres mindst een Time om Dagen; dette vilde blive kostbart, med mindre man vilde udskyde andre Fag, og hvilke skulde da disse være? Hvis man havde nok af Tid og Penge, kunde man jo nok imødekomme de moderne Fordringer

til Skoleundervisningen; men saalænge der maa tages Hensyn til disse 2 Faktorer, skal man være varsom med at føje ny Fag til Læseplanerne; det turde blive dyrekjøbt at experimentere paa dette Omraade.

Jeg kan ikke indse at Sløidundervisning har hjemme i Folkeskoler; der er fuld Brug for al Tiden til vigtigere og nærmere liggende Opgaver.

Det forekommer mig som givet, at man først og fremmest maa, for at imødekomme den fysiske Opdragelses Krav, søge at udvide Gymnastik- og Sangundervisningen. En rationel Gymnastikundervisning vil udvide og styrke Barnets Legeme langt mere end Sløjdundervisning, give Barnet en friere Holdning, en lettere og fastere Gang og større Herredømme over Legemet. Om Sangens store Betydning i Skolen baade i fysisk og opdragende Henseende er der kun een Mening. Børn elske at synge, vel at mærke, naar Læreren er dygtig og forstaar sit Kram; det er en Fornøjelse at høre de friske, glade Børnestemmer ret af Hjærtens Lyst synge den ene gode Sang efter den anden, og have Børnene først faaet Øret opladt for god Sang, forsvinde Gade- og Revyviserne. Og saa har Sangen det gode: Man har altid Instrumentet ved Haanden.

I det forløbne Skoleaar ere følgende Pensa gennemgaaede:

Religion.

1ste Klasse: Af Katekismen er lært 2den, 3dje, 4de og 5te Part. Saadanne Stykker af det N. T., der henvises til i Angers Bibelhistorie, ere i Reglen lærte. De i de foregaaende Klasser lærte 30 Salmer ere repeterede og 4 nye lærte. Bibellæsning: Apostlenes Gjerninger.

2den Klasse: 1ste og 4de Part af Katekismen ere gennemgaaede. Det gamle Testamentes Bibelhistorie er lært efter Møller. De i foregaaende Klasser lærte 20 Salmer ere repeterede, 10 nye lærte. Palæstinas Geografi er gennemgaaet.

3dje Klasse: 2den Part af Katekismen er gennemgaaet. Af det gamle Testamentes Bibelhistorie er lært fra Rigets Deling ud og hele det ny Testamentes. De i 4de Klasse lærte 10 Salmer ere repeterede, 10 nye ere lærte. Chr. Møllers Bibelhistorie.

4de Klasse: Af Katekismen er gennemgaaet 1ste Part og af Bibelhistorien det gamle Testamente, 10 Salmer. Ordret udenad læres i Katekismen kun Skriftordene og Luthers Forklaringer. Chr. Møllers Bibelhistorie.

Hovedvægten ved Religionsundervisningen lægges paa at fremstille de kristelige Sandheder saa levende og let fatteligt som muligt. Al abstrakt Dogmatiseren undgaas, idet der ved Indskjærpelsen af Kristendommens Børnelærdomme gaas ud fra Fortællinger i Biblen, Herrens Lignelser eller enkelte fyndige Bibelsprog og Salmever. Prøven i Religion afholdes før den øvrige Eksamen i Overværelse af særlig indbudte Censorer.

Dansk.

1ste Klasse: Da det ved Undervisningen i Dansk er følt som et Nævn, at Eleverne som oftest faa Brudstykker at læse, og vi kun i faa Tilfælde kunne give dem den Bog i Hænde, hvoraf Brudstykket er taget, blev det besluttet at danne en Læsebog bestaaende af en Del af Folkelæsnings Skrifter. Ved velvillig Imødekommen fra Udvalgets Side blev det muligt at anskaffe 19 forskellige Skrifter i 24 Eksemplarer. Herved er bragt en heldig baade nyttig og interessant Afveksling ind i Undervisningen. Af samme Grund benytttes Borchsenius og Winkel-Horns: Hovedværker i den danske Litteratur. For Læreren er det selvfølgelig ogsaa et stort Gode ikke at være nødt til Aar ud og Aar ind at bevæge sig inden de samme Grænser. I Aar er her anskaffet 25 Eksemplarer af L. Schrøders: Danmarks Hjælpekilder og Næringsveje. Eleverne have lært et kort Omrids af den danske Grammatik og ere flittig øvede i Analyse. 32 Stile ere skrevne og rettede. Opgaverne have været hentede fra de gennemgaaede Pensa i Historie, Geografi, Naturhistorie og Naturlære. En kort Udsigt over den danske Litteratur er givet, ligesom der i Aarets Løb baade i og uden for Skoletiden er blevet oplæst Stykker af gode Forfattere.

2den Klasse: Til Oplæsning og Gjenfortælling er benyttet Strøms Læsebog V. Del og Stykker af ovennævnte Læsebog. Ved Analyse er det vigtigste af den danske Grammatik indøvet, 40 Stile ere skrevne; Opgaverne have været Gjenfortællinger, Breve med opgivet Indhold og Omsætning af Vers paa Prosa. Litteraturhistorie.

3dje Klasse: Til Oplæsning og Gjenfortælling er benyttet Pio og Wimmers Læsebog. Alle Ordklasserne

og de vigtigste Forbindelser af Hoved- og Bisætninger ere indøvede ved Analyse. 70 Stile, Diktat, Gjenfortællinger og nogle faa Opgaver ere skrevne og rettede. Nogle Digte ere lærte udenad.

4de Kl. Matzens Læsebog 4 benyttes til Oplæsning og Gjenfortælling. Eleverne have lært de vigtigste Ordklasser og ere blevne øvede i at opløse den simple Sætning med Hensyn til Grundord, Omsagn, Gjenstand og Hensynsgjenstand og i at kjende de vigtigste Slags Bisætninger. 60 Diktatstile og Gjenfortællinger ere skrevne, og nogle Digte ere lærte udenad.

I 1ste og 2den Kl. maa Eleverne skrive deres Stile i ulinierede Bøger, for saa vidt deres Skrift tillader det.

Historie.

Her benyttes Brickas mindre Verdens- og Nordens Historie.

1ste Klasse: Den nyere Tids Historie.

2den Klasse: Den nyere Tids Historie til 1730.

3dje Klasse: Middelalderens Historie.

4de Klasse: Oldtidens Historie.

I 4de Klasse benyttes desuden Kofods fragmentariske Verdenshistorie til Læsning; hele Oldtidens Historie gjenngaas, men kun enkelte epokegjørende Begivenheder læres.

Geografi.

Lærebog bruges ikke. Undervisningen er mundtlig. Det vigtigste af den matematiske Geografi og almindelige

meteorologiske Fænomener forklares for Eleverne, ligeledes Fædrelandets Inddeling i Øvrighedskredse, Kommuner, Sogne o. s. v.

1ste Klasse: Hele Geografien.

2den Klasse: Evropa og Asien.

3dje Klasse: Evropa til Sydevropa.

4de Klasse: Her begynder Undervisningen med at orientere Børnene i den nærmeste Omegn af Opfostringshuset, dernæst i hele Kjøbenhavn, og der foretages Spadsereture med dem for praktisk at indøve Verdenshjørnerne og Stedsansen. Landkortets forskellige Signaturer forklares, og Eleverne øves i at tegne Omrids af Lande. Almindelig Oversigt over Danmark og hele Jordkloden. Der lægges i hele Skolen stor Vægt paa Danmarks Geografi.

Tysk.

1ste Klasse: Ipsens Elementarbog til Side 71.
Kursorisk Læsning.

2den Klasse: H. Nissen: S. 65—106. Ipsen St. 1-25.

3dje Klasse: H. Nissens Læsebog S. 17—60.

4de Klasse: Samme Læsebog Stk. 1—22.

Naturlære.

1ste Klasse: Efter Deichmann-Brandts Lærebog er gennemgaaet Varme, Magnetisme og Elektricitet.

2den Klasse: Efter samme Lærebog er gennemgaaet Tyngdens almindelige Virkninger (Faldet) samt Virkninger paa faste, flydende og luftformige Legemer.

Naturhistorie.

1ste Klasse: Hele Plante- og Dyreriget efter Feddersens og Strøms Lærebøger.

2den Klasse: Efter Strøms Plantelære: Den almindelige Del samt de frikronbladede, helkronede og kronløse.

Af Zoologien er repeteret Krybdyr, Fiske, Padder, Leddyr og Bløddyr.

3dje Klasse: Hele Dyreriget efter Feddersen.

4de Klasse: Pattedyr og Fugle.

Geometri.

1ste Klasse: Uden Benyttelse af Lærebog er gennemgaaet: Lighedannethed, Fladers og Løgemers Beregning efter den Fremgangsmaade, som benyttes i Pichel: Die Geometri der Volksschule.

2den Klasse: Paa samme Maade som i 1ste Klasse er gennemgaaet en Indledning til Geometrien og adskillige Sætninger om Linier, Vinkler, Trekanter og Firkanter.

Arithmetik.

1ste Klasse: Ligninger med een og flere ubekjendte, Proportioner, største fælles Maal, mindste fælles Multiplum og Decimalbrøk.

2den Klasse: De fire Regningsarter samt Potens til § 48.

3dje Klasse: Addition og Subtraktion samt positive og negative Størrelser til § 17.

Krogh-Jensens Arithmetik benyttet i hele Skolen.

Regning.

1ste Klasse: Joakim Larsen III § 27—ud. En Del Flade- og Legemsberegninger efter Nehm IV. Som

Hjemmeregningsopgaver ere benyttede Bockenheusers og Nehms Afslutningsopgaver.

2den Klasse: Decimalbrøk, almindelig Brøk og Reguladetri dels efter Nehm III, dels efter Joakim Larsen III § 24—26.

3dje Klasse: Indklædte Opgaver med hele benævnte Tal efter Joakim Larsen II §§ 15—19, lettere Brøkgregning og Decimalbrøk efter Joakim Larsen III, § 20—23.

4de Klasse: De 4 Regningsarter med mindre benævnte Tal og ganske smaa Brøker. Resolution og Reduktion, Addition og Subtraktion med større benævnte Tal. Joakim Larsen II, 1ste Afsnit og §§ 12—15.

Skrivning.

1ste Klasse: Eleverne øves enkekte Timer i Skjøn-skrivning efter Forskrift og stort Latin, men i Reglen skrives efter Bog og uden Streger. Øvelser i Hurtig-skrivning efter Diktat.

2den Klasse: Af de to ugentlige Skrivetimer anvendes den ene til Skjøn-skrivning, den anden til Øvelser i Hurtig-skrivning og Afskrivning efter Bog.

3dje Klasse: Skjøn-skrivning efter Forskrift og Afskrivning efter Bog.

4de Klasse: Skjøn-skrivning efter Forskrift. Stejl-skrift.

Tegning,

1ste Klasse: Frihaandstegning efter stor Fortegning, Traadlegemer og efter Klodser. I geometrisk Tegning have Eleverne udført forskellige Ovaler og Ellipser.

2den Klasse: Frihaandstegning efter stor Fortegning. I geometrisk Tegning have Eleverne udført Konstruktion af Trekanter, Firkanter samt ind-og omskrevne Manglekanter.

3dje Klasse: Frihaandstegning efter lille Fortegning. I geometrisk Tegning er der ved den store Tavle bibragt Eleverne Kjendskab til rette Linier, Vinkler, parallelle Linier, Trekanter, Firkanter, Manglekanter, og krumme Linier. Senere have Eleverne udført Begyndelsesgrundene i Konstruktion.

4de Klasse: Frihaandstegning efter lille Fortegning med rette og krumme Linier.

Sang.

Eleverne have, inddelte i 2 Hold, lært adskillige flerstemmige Sange efter C. V. Mortensens III og Sandnes 2stemmige Sange. Koraler. Til Eksamen synges følgende Sange:

3. og 4. Klasse.

(Tøstemmige Sange).

1. Af Højheden oprunden er
2. Kærmindesang . . . . . N. V. Gade.
3. I Frikvarteret . . . . . L. Kornbeck.
4. Ved Skoleaarets Slutning . . . . . J. G. Conradi.

1. og 2. Klasse.

(Trestemmige Sange).

5. Til Dannebrog . . . . . R. Bay.
6. En Vise om Vinteren . . . . . Joh. Gebauer.
7. W. A. Mozarts Alfabet
8. Hr. Blok . . . . . Gebauer.
9. Flyv, Fugl, flyv . . . . . J. P. E. Hartmann

Hele Skolen.

(Trestemmige Sange).

10. Nøggen	C. Malmqvist.
11. Tordenskjold	A. P. Berggren.
12. Den lille Trommeslager	K. Rung.
13. Sparsomt i Norden	Otto Lindblad.
14. Feriesang	Foersom.
15. Søndag.	Franz Abt.

Haandgjerning.

I alle Klasser er der anvendt 1 a 2 Timer til at give Eleverne saa megen Øvelse, at de kunne udføre saadanne Smaating som at sy en Knap i, reparere et Par Tøjsko eller lign. Eleverne i 4de og 3dje Kl. lære at stoppe Strømper; denne Undervisning meddeles af Frk. Hartwick.

Gymnastik.

Eleverne ere delte i 2 Hold. Opfostringshuset har havt Gymnastikundervisning siden 1ste Juli 1799. Da Gymnastik er af stor Vigtighed for Børn, og da især for vore Dreng, der er meget beskjæftigede, lægges der stor Vægt paa denne Side af Undervisningen. 1 Time om Ugen anvendes til Dans.

Eleverne gaa 3 Gange om Ugen i Sommertiden i Bad paa en Badeanstalt paa Strandvejen, hvor der, saa godt som Forholdene tillade det, gives Svømmeundervisning, saa at dog en Del kunne lære at svømme. Om Vinteren faa Eleverne Brusebade.

Den aarlige Eksamen afholdes den 27de og 28de April efter nedenstaaende Skema:

Iste Klasse, Værelse Nr. 1.

Mandag den 27de April.

8—9½	Historie	Forstanderen
9½—11	Naturlære	Hr Wiberg
3—4½	Mathematik	Hr Wissenberg
4½—6	Tysk	Hr Wissenberg

Tirsdag den 28de April.

8—9½	Geografi	Hr. Høy
9½—11	Dansk	Forstanderen
2—3½	Naturhistorie	Hr. Wissenberg

2den Klasse, Værelse Nr. 2.

Mandag den 27de April

8—9½	Naturlære	Hr. Wiberg
9½—11	Dansk	Hr. Høy
2—3	Historie	Hr. Høy

Tirsdag den 28de April.

8—9½	Naturhistorie	Hr. Wissenberg
9½—11	Geografi	Hr. Høy
2—3½	Regning	Hr. Wiberg
3½—5	Tysk	Hr. Wissenberg

3dje Klasse, Værelse Nr. 3.

Mandag den 27de April.

8—9½	Historie	Hr. Høy
3—4½	Naturhistorie	Hr. Wissenberg

Tirsdag den 28de April.

9½—11	Tysk	Hr. Wissenberg
2—3½	Dansk	Hr. Høy
3½—5	Geografi	Hr. Høy

4de Klasse, Værelse Nr. 4.

Mandag den 27de April.

9 ¹ / ₂ —11	Naturhistorie	Hr. Wissenberg
3—4 ¹ / ₂	Geografi	
4 ¹ / ₂ —6	Historie	Hr. Høy

Tirsdag den 28de April.

8—9 ¹ / ₂	Dansk	Forstanderen
---------------------------------	-------	--------------

Tirsdag den 28de April.

5—6	Sang	Hr. V. Rasmussen
6—7	Gymnastik	Hr. Thorstensen

Børnenes skriftlige Arbejder og Tegneprøver ere fremlagte i Tegnesalen.

Til at overvære Prøven indbydes Børnenes Paarørende og Enhver, der interesserer sig for Stiftelsen.

Det kgl. Opfostringshus i April 1896.

Otto Jensen.